

סקר

פעילות ועדות איכות סביבה ברשויות המקומיות

מוגש למשרד להגנת הסביבה

ד"ר אופירה אילון

גבי יעל אתר

ספטמבר 2005

תקציר מנהלים

לאור התיקון לחוק פקודת העיריות (פברואר 2005), בנושא הקמת ועדות איכות סביבה ברשויות המקומיות, המחייב הקמת ועדה לאיכות הסביבה שתפקידה "ליזום ולתכנן פעילות בתחומים הנוגעים לשמירה על איכות הסביבה ולהבטחת פיתוח ושימוש בני קיימא של הסביבה", הוחלט לבצע סקר לשם הערכת המצב הקיים של ועדות אלו ברשויות המקומיות וכן בחינת אמצעים לליווי ופרסום יישום התיקון.

התקבלו נתונים מ-150 רשויות מהם ניתן ללמוד כי ב-80 רשויות (53%) קיימת ועדת איכות סביבה ברשות המקומית, ב-55 רשויות (37%) לא קיימת ועדה וב-15 רשויות (10%) הועדה בתהליכי הקמה. ב-73% מהועדות הפועלות ברשויות המקומיות מורכבות עפ"י המוגדר בתיקון לחוק, ברבע מהועדות (רובן הוקמו עוד לפני הכנסת התיקון) יש חברים שלא עפ"י ההרכב המוגדר.

חשוב לציין כי מתוך הרשויות שהשיבו לשאלון ושאלון להן ועדה, רבע (!) כלל לא ידעו על התיקון לחוק. רק בכ-12% מהרשויות הלא יהודיות הוקמה ועדת איכות סביבה, כלומר, ברוב המכריע של הרשויות הלא יהודיות לא קיימת ועדה ורבות מהרשויות, שדיברנו איתם בקרב המגזר, לא ידעו כלל על התיקון לחוק.

המחוזות המובילים מבחינת קיום ועדות הם מחוז תל אביב ומחוז חיפה, עם קיום ועדות ב-83% וב-75% מהרשויות שבתחומם, בהתאמה. במחוז צפון ומחוז יו"ש קיים המספר המועט ביותר של ועדות - 33% ו-22%, בהתאמה. יש לציין כי ביו"ש התיקון לחוק אינו תקף.

אחד ההסברים למיעוט ועדות במחוז צפון הוא ריבוי הרשויות הלא יהודיות אשר לגביהן ברור כי התיקון לחוק לא הופנמם כראוי.

עוד ניתן ללמוד מהסקר, כי הוועדה פעילה ועוסקת בתחומים מגוונים, אך היא אינה מקבלת הערכה ראויה, לדעת הנשאלים, מצד הרשויות. ייתכן שהסיבה לכך היא שברוב הרשויות הועדות הן בתחילת דרכן ועדיין לא התייצב מעמדן ברשות. גורם נוסף שעלול להפריע לעבודת הוועדה הוא קיום יחידה סביבתית ברשות, ולפיכך, יש צורך בהגדרה ברורה ומוסכמת של הנושאים בהם ידונו שני הגופים (ביחד או לחוד) ודרכי הפעולה הנדרשות לשיתוף פעולה.

אין ספק כי חברי הוועדה זקוקים להשתלמויות, אשר יכללו גם נושאים מקצועיים וגם לימוד מפעילויות של ועדות הפועלות ברשויות אחרות. מרבית המשיבים מעדיפים השתלמויות אזוריות (57%), פעם במספר חודשים (57%). כחמישה נציגים, בממוצע, יגיעו להכשרות מכל רשות.

המסקנות העיקריות העולות מן הסקר הן שיש להעמיק את המידע גם בעצם החובה לקיים ועדות כאלה ברשויות המקומיות וגם את המידע והידע המקצועי אשר יוכל לתרום ולשפר את פעילות הוועדה.

הקדמה

בחודש פברואר 2005, אושר בכנסת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 98), בנושא הקמת ועדות איכות סביבה ברשויות המקומיות. החוק מחייב הקמת ועדה לאיכות הסביבה שתפקידה "ליזום ולתכנן פעילות בתחומים הנוגעים לשמירה על איכות הסביבה ולהבטחת פיתוח ושימוש בני קיימא של הסביבה" [סעיף 149 א.י. (א)].

לשם מעקב, ליווי ופרסום יישום התיקון, הוחלט על הכנת סקר בנושא. הסקר נערך באמצעות שאלון שנוסח על ידי מוסד שמואל נאמן והמשרד לאיכות הסביבה (ראה שאלון בנספח מס' 1). הסקר נשלח בדואר ובפקס לאנשים מוגדרים ברשות המקומית (ראש הרשות/ מנכ"ל / יו"ר הועדה לאיכות סביבה/ חבר מועצה - ממונה תיק איכות סביבה או בשיחה טלפונית. התקבלו תשובות מ 71 רשויות, (מתוך 253). בנוסף התקיים סבב טלפוני על מנת ולאסוף נתונים בנוגע לקיום או אי קיום הועדה, האם היא הוקמה לפי פרוט החברים הנדרש בתיקון לחוק והאם היא התכנסה. **בסך הכל התקבלו נתונים אלו לגבי 150 רשויות.**

הדו"ח המוגש בזה כולל, אם כך, שתי רמות של עיבוד וניתוח הנתונים:
- סקירה מקוצרת, עפ"י הסקר המצומצם במדגם המורחב, הכוללת פרוט מצב הועדות וניתוחים סטטיסטיים שונים.
- סקירה מורחבת, המייצגת את הנתונים שהתקבלו מהשאלונים המורחבים במדגם המצומצם, המציגה ומנתחת תשובות לגבי שביעות הרצון מפעילות הועדה, הכשרות ועוד.

1. ניתוח נתונים בנוגע להקמת הועדה על פי התיקון לחוק

מתוך 253 רשויות מקומיות בישראל ענו לסקר 150 רשויות (71 מתוכם ענו לסקר המורחב והשאר לסקר הטלפוני המקוצר). הניתוח להלן מרכז את הנתונים הבסיסיים- האם קיימת ועדת איכות סביבה ברשות, האם פעילותה היא בהתאם להנחיות החדשות בפקודת העיריות והאם הועדה התכנסה כבר.

טבלה מס' 1 – קיום ועדות איכות סביבה ברשויות המקומיות בישראל עפ"י סקר 2006

מחוז	סה"כ רשויות במחוז	השיבו לשאלון	קיימת ועדה מהמשיבים (במחוז)	לא קיימת ועדה מהמשיבים (במחוז)	ועדה בהקמה (% מהמשיבים במחוז)	הועדה פועלת עפ"י התיקון מהועדות הקיימות (במחוז)	הועדה (מתכונת התכנסה לשיבה אחת לפחות מהועדות הקיימות (במחוז)
דרום	39	31	21 (67.7%)	8 (25.8%)	2 (6.4%)	20 (95%)	16 (76%)
חיפה	28	12	9 (75%)	1 (8.3%)	2 (16.6%)	8 (89%)	5 (56%)
יו"ש	23	18	4 (22%)	12 (67%)	2 (11%)	2 (50%)	4 (100%)
ירושלים	6	6	3 (50%)	3 (50%)		1 (33%)	3 (100%)
מרכז	51	47	28 (60%)	17 (36%)	2 (4.2%)	19 (68%)	22 (80%)
צפון	93	30	10 (33%)	13 (43%)	7 (23%)	6 (60%)	
תל אביב	13	6	5 (83%)	1 (17%)		3 (60%)	3 (60%)
סה"כ	253	150 (59%)	80 (53%)	55 (37%)	15 (10%)	59 (73%)	59 (73%)

כאמור, התקבלו נתונים מ- 150 רשויות (59%) מהם ניתן ללמוד כי ב 80 רשויות (53%) קיימת ועדת איכות סביבה ברשות המקומית, ב 55 רשויות (37%) לא קיימת ועדה וב- 15 רשויות (10%) הועדה בתהליכי הקמה וברשות אחת הנושא אינו רלוונטי לרשות (שכן ברשות קיימת ועדה קרואה המנהלת את הרשות).

מבין הרשויות שענו על השאלון, במחוז דרום יש ב 68% מהרשויות ועדת איכות סביבה, במחוז חיפה ב 75% מהרשויות, ביו"ש רק ב 22% מהרשויות, במחוז ירושלים במחצית מהרשויות, במחוז מרכז יש ועדה ב 60% מהרשויות שהשיבו לסקר, במחוז צפון רק בשליש מהרשויות ובמחוז תל אביב ב 83% מהרשויות יש ועדת איכות סביבה.

בניתוח עפ"י התפלגות הרשויות נראה כי מתוך 55 מועצות איזוריות הקיימות בישראל ב- 27 (50%) מהן קיימת ועדה וב- 15 (27%) אין ועדה (מ 75% מהמועצות האיזוריות התקבלו תשובות).

במועצות המקומיות, המהוות כמחצית מהרשויות בארץ קיימת ועדת איכה"ס ב 26 רשויות ואין ועדה ב 28 רשויות (התקבלו תשובות רק מ 40% מרשויות אלה)
 ומתוך 71 עיריות בישראל קיימת ועדה ב 27 ערים ואין ועדה ב 12 (מתוך 39 העיריות, 55% שהשיבו לסקר).

75% מהועדות פועלות ומורכבות עפ"י התיקון לחוק, חלק מועדות אלה קיים עוד לפני התיקון.
 77% מהועדות כבר התכנסו, לפחות פעם אחת.

2. סקירה נרחבת ונתונים כללים העולים מהסקר המורחב

כאמור, בוצע סקר מורחב אשר בחן לעומק את התנהלות הועדות, תפקודן ורצונן בקבלת כלים לשיפור עבודת הועדה.

בשלב הראשון, נשווה את נתוני הסקר הטלפוני המקוצר (לגבי התקבלו נתונים על 150 רשויות) לעומת הסקר המורחב עליו השיבו 71 רשויות.

טבלה מס' 2. תוצאות הסקר המורחב לעומת הסקר המצומצם לגבי קיום ועדה, פעילותה עפ"י התיקון לחוק וקיום פגישות הועדה.

קיימת ועדה (%) מהמשיבים (למדגם)	לא קיימת ועדה (%) מהמשיבים (למדגם)	ועדה בהקמה (%) מהמשיבים (למדגם)	הועדה פועלת עפ"י התיקון (%) מהועדות הקיימות (למדגם)	הועדה (בכל מתכונת) התכנסה לשיבה אחת לפחות (%) מהועדות הקיימות (למדגם)	
80 (53%)	55 (37%)	15 (10%)	59 (73%)	59 (73%)	עפ"י סקר מקוצר במדגם מורחב
36 (51%)	23 (32%)	12 (17%)	26 (73%)		עפ"י סקר מורחב במדגם מצומצם

ניתן לראות שהנתונים שהתקבלו במדגם המורחב והמצומצם דומים מאוד ולכן קיימת תקפות סטטיסטית להמשך הניתוח עפ"י הסקר המצומצם בלבד.

מובאים בזאת נתונים שנאספו בין החודשים דצמבר 2005 – למרץ 2006.
 התקבלו תשובות מלאות מ- 71 רשויות מבין סך כל השאלונים שנשלחו ל 170 רשויות בישראל (מאפשר ניתוח סטטיסטי בביטחון של 90%).

התפלגות הרשויות על פי הגדרת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה: לעיריות, מועצות מקומיות ואזוריות (ברשימת הרשויות המנותחת בחלק הראשון נמצאו 71 עיריות, 127 מועצות מקומיות ו 55 מועצות איזוריות- סה"כ 253 רשויות. ההבדלים נובעים בגלל תהליכי איחוד הרשויות. העיבוד להלן הוא על בסיס נתוני הלמ"ס בגלל ההבדל הקטן בנתונים).

טבלה מס' 3. התפלגות הרשויות המקומיות בישראל והתפלגות הרשויות שהשיבו לסקר המורחב

סוג הרשות	מס' הרשויות	אחוז באוכלוסייה	רשויות יהודיות מתוך הסה"כ	מס' הרשויות המורחב (אחוז ממספר הרשויות הכולל)
עיריות	70 – 26.5%	75.2%	58 – 82.8%	24 – 34%
מועצות מקומיות	140 – 53%	16.1%	60 – 42.8%	23 – 16%
מועצות אזוריות	54 – 20.5%	8.7%	51 – 94%	24 – 44%
סה"כ	264 – 100%	100%	169	71

ניתן לראות כי במחצית מהרשויות שענו על השאלון קיימות ועדות לאיכות סביבה פעילות, ב-6% נוספים קיימות ועדות אך הן אינן פעילות וב- 11% הועדות נמצאות בתהליך הקמה. בשליש מהרשויות שהשיבו לא קיימת ועדה כלל. 73% מהועדות הפועלות ברשויות המקומיות מורכבות עפ"י המוגדר בתיקון לחוק, ברבע מהועדות (רובן הוקמו עוד לפני הכנסת התיקון) יש חברים שלא עפ"י ההרכב המוגדר. אֵין בנתון זה כל ביקורת או חוות דעת על תפקוד או השפעת הועדה. יש לציין כי 6 רשויות שמעו לראשונה על התיקון בעקבות פנייתנו אליהם.

טבלה 4 להלן מציגה את התפלגות מצב הועדות ברשויות המקומיות על פי חלוקה לסוג הרשות ועל פי חלוקה מגדרית- רשויות יהודיות ולא יהודיות.

סה"כ בישראל 177 רשויות יהודיות ו 76 רשויות לא יהודיות (56 מתוכן במחוז צפון). בסקר המורחב סה"כ התקבלו תשובות מ- 55 רשויות יהודיות, ו- 16 מרשויות לא יהודיות. בסקר המקוצר התקבלו תשובות מ- 119 רשויות יהודיות ו 31 רשויות לא יהודיות.

טבלה מס' 4. קיום ועדות איכות סביבה ברשויות יהודיות ולא יהודיות בסקר שכלל מדגם מורחב ובסקר מורחב למדגם מצומצם.

הועדה (בכל מתכונת) התכנסה לשיבה אחת לפחות	הועדה פועלת עפ"י התיקון	לא קיימת ועדה	קיימת ועדה	
52	51	40	70	רשות יהודית עפ"י מדגם מורחב
5	8	15	10	רשות לא יהודית עפ"י מדגם מורחב
59	59	55	80	סה"כ
	לא בוצע ניתוח	13	30	רשות יהודית עפ"י מדגם מצומצם
	לא בוצע ניתוח	10	6	רשות לא יהודית עפ"י מדגם מצומצם
	26	23	36	סה"כ

ניתן לראות כי מבין הרשויות בהן קיימת ועדת איכות סביבה, בלמעלה מ 80% מהן פועלות ברשויות יהודיות.

רק בכ 12% מהרשויות הלא יהודיות הוקמה ועדת איכות סביבה, כלומר, ברוב המכריע של הרשויות הלא יהודיות לא קיימת ועדה ורבות מהרשויות שדיברנו איתם בקרב המגזר לא ידעו כלל על התיקון לחוק. יש לציין שבקרב המגזר הערבי רוב הרשויות הן מועצות מקומיות ורובן במחוז צפון, עובדה שיכולה להסביר את השיעור הנמוך של ועדות במחוז זה.

ניתוח התוצאות הסקר המורחב על פי סעיפי השאלון

חברי הועדה

סעיפים 2.1 – 2.3 בשאלון התייחסו לרשויות בהן הייתה קיימת ועדה לפני התיקון לחוק. מתוך כ- 70 התשובות שהתקבלו, ב- 22 רשויות (30%) הייתה ועדה לפני התיקון לחוק. השאלון בדק באלו מהרשויות, בהן הייתה קיימת ועדה, נערכו שינויים בהתאם לתיקון. מתוך התשובות שהתקבלו, עולה כי רק 7 (30%) רשויות ערכו שינויים והתאימו את חברי הועדה לתיקון, רשות אחת עשתה תיקון אך עדין חסרים לה חברים בוועדה על מנת שתתאים לתיקון. מתוך 15 הרשויות שלא שינו את חברי הועדה, ב- 4 רשויות עומדת הועדה בדרישות התיקון, וב- 11 הועדה אינה עומדת בדרישות.

בסה"כ ב 73% מהרשויות בהן פועלת ועדה, היא פועלת עפ"י התיקון לחוק משנת 2005.

שכיחות הדיונים בוועדה

הסעיפים 3.1 – 3.4 בדקו שכיחות הדיונים בוועדה. הממוצע השנתי של פגישות בוועדות ותיקות הוא 4.77, ההתפלגות היא רחבה מאוד. ישנן ועדות הנפגשות אחת לחודש ויש שנפגשות פעמיים בשנה. כ- 17 מהרשויות ענו שהועדות שלהן מתכנסות באופן סדיר וגם לפי הצורך.

השפעת הוועדה

סעיפים 4.1 – 4.5 בדקו את הפעילות של הוועדה והאם היא מצליחה לקדם נושאים שונים ולחולל שינויים.

סעיף 4.1 בדק האם נקבעו מטרות לוועדה: רק 27 רשויות השיבו על סעיף זה (מתוך 36 שאישרו קיום הוועדה). מתוך התשובות 24 ענו שכן הוצבו מטרות ורק 3 ענו שלא.

סעיף 4.2 בחן מהם הנושאים העיקריים שהוועדה דנה בהם. מתוך השאלונים עולים הנושאים הבאים: ניקיון, אנטנות סלולאריות וקרינה, הסברה ופרסום, חיות בית, טיפול בפסולת, שדרוג מערכות ביוב, חינוך סביבתי, פסולת חקלאית, זיהום מתעשייה, זיהום אוויר, מפגעי רעש, תלונות תושבים, יוזמות ופרויקטים ועוד. חשוב לציין כי אין קו אחיד או דרוג של סדר היום של הוועדה והנושאים שבטיפול הוועדה נובעים, במרבית המקרים, מהתנאים הייחודיים בכל רשות. (בכל שאלון ניתן למצוא את הפירוט שענתה כל רשות).

סעיף 4.3 בדק האם ניתן להצביע על שינויים או פרויקטים שקודמו בזכות עבודת הוועדה. מתוך 22 הרשויות שהשיבו לסעיף זה, 17 רשויות ציינו שניתן להצביע על התקדמות בפתרון בעיות סביבתיות או קידום פרויקטים הודות לפעילות הוועדה ואילו 5 רשויות ציינו שאין כלל שינוי. לסעיף 4.4, אשר התייחס למעורבות של הוועדה בתכנון העירוני והאסטרטגי, השיבו 28 רשויות, מתוכן, 14 רשויות ענו שאין התערבות ו-14 רשויות ענו שהועדות אכן מעורבות בנושא התכנון העירוני. סעיף 4.5 בדק האם קיימים שיתופי פעולה עם ועדות ומחלקות נוספות ברשות: מתוך 27 הרשויות שענו על שאלה זו, 21 השיבו שקיימים שיתופי פעולה ואילו 6 ענו שאין שיתופי פעולה. הועדות והמחלקות העיקריות שעמן יש שיתוף פעולה הן: מחלקת חינוך, מחלקת איכות סביבה, ועדת בריאות, חזות העיר, מים ביוב ותברואה ויחידות סביבתיות שהרשויות חברות בהן.

תפקוד הוועדה

סעיף 5 בשאלון בדק את ההתרשמות הכללית של הנשאל מתפקוד הוועדה.

טבלה מס' 5. התרשמות מתפקוד הוועדה לאיכות סביבה ברשויות המקומיות

מספר משיבים (%)	
6 (24%)	שביעות רצון רבה
6 (24%)	שביעות רצון
7 (28%)	שביעות רצון מספקת
1 (0.4%)	חוסר שביעות רצון
5 (1%)	חוסר שביעות רצון מוחלטת

ניתן לראות שככלל יש שביעות רצון מתפקוד הוועדה. חשוב לציין שאלו שמילאו את השאלון הם, ברוב המקרים, חברים בוועדה.

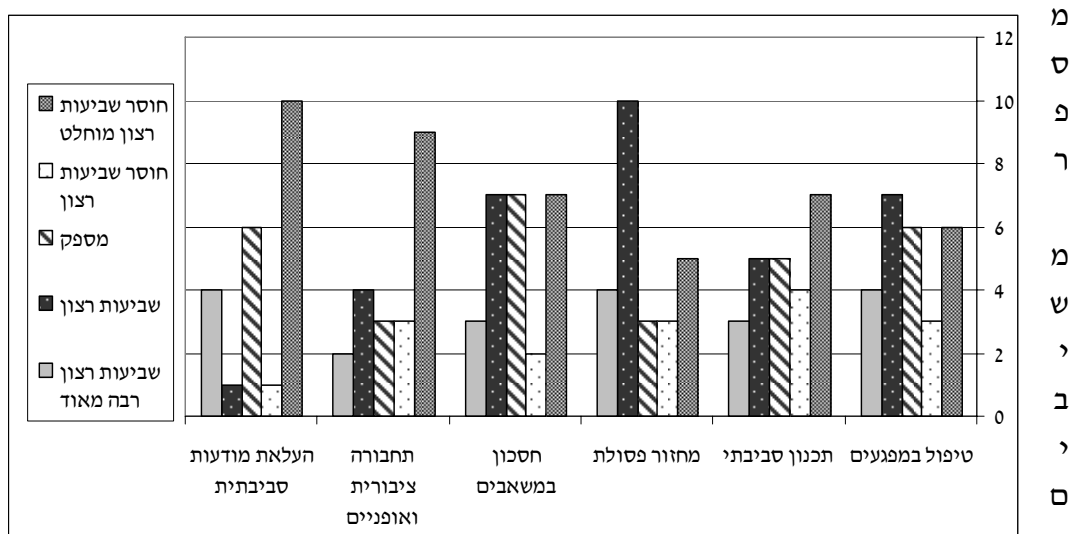
טבלה מס' 6. התרשמות מהערכת הועדה ומעמדה ברשויות המקומיות

מספר משיבים (%)	
5 (21%)	שביעות רצון רבה
6 (25%)	שביעות רצון
2 (8%)	שביעות רצון מספקת
5 (21%)	חוסר שביעות רצון
6 (25%)	חוסר שביעות רצון מוחלט

ניתן ללמוד שיש סיפוק מפעילות הועדה, אך היא אינה זוכה למעמד מספק ברשות. לעומת הערכה חיובית לגבי תפקוד הועדה, יש פחות הערכה לגבי מעמדה של הועדה ברשות המקומית.

סעיף 5.3 ביקש מהנשאלים לתת הערכה לגבי העניין והיכולת של הועדה לקדם נושאים סביבתיים בהם היא עוסקת.

גרף מס' 1 רמת שביעות הרצון מקידום נושאים סביבתיים ע"י ועדת איכה"ס

מתוך גרף 1 ניתן לראות שרמת שביעות הרצון מהעלאת מודעות הציבור לנושא הסביבתי היא פחות ממספקת, גם בנושא תחבורה ציבורית והגברת השימוש והכשרת נתיבי אופניים רמת שביעות הרצון נמוכה. בנושא חיסכון במשאבים רמת שביעות הרצון מספקת וכך גם בנושא תכנון סביבתי וטיפול במפגעים. בנושא הפסולת ניתן לראות שיש שביעות רצון ביכולת לקדם נושא זה. מסעיף 5 בכללותו ניתן ללמוד שהוועדה פעילה ועוסקת בתחומים מגוונים, אך היא אינה מקבלת הערכה ראויה, לדעת הנשאלים, מצד הרשויות. ייתכן שהסיבה לכך היא שברוב הרשויות הועדות הן בתחילת דרכן ועדיין לא התייצב מעמדן ברשות.

כלים לשיפור עבודת הועדה

סעיף 6.1 בדק האם היו נעזרים בהכשרות שונות במידה והיו מתקיימות. כל המשיבים ענו שכן.

סעיף 6.2 בדק מהם הנושאים שאותם היו מעוניינים לקבל במסגרת ההכשרה.

הטבלה 7 להלן מציגה את ההיענות לנושאים השונים (רב ברירתי) :

טבלה מס' 7. נושאי הכשרות מועדפים

הנושא	מספר מתעניינים
חוקים ותקנות קיימים בנושאי אכ"ס כולל חוקי עזר עירוניים	29
כתיבת תוכניות אב לאכ"ס וקיימות	27
הכרות עם שיטות שונות לפיתוח בר קיימא ברשויות המקומיות	28
הכרות עם פעולות הנעשות ברשויות אחרות	37

ככלל, ניתן לראות שיש עניין בכל הנושאים שהוצגו, אך ההיענות הגדולה מכולם היא למידה והכרות מפעולות שכבר מתקיימות ברשויות אחרות. באחד מהשאלונים עלתה גם הצעה לשלב סיורים ברשויות שבהן מתקיימת פעילות סביבתית.

טבלה מס' 8. העדפות הנסקרים לגבי אופי ההשתלמויות

אופי ההשתלמות	השתלמות ארצית- 6 משיבים (15%) השתלמות איזורית- 23 משיבים (57%) השתלמות מקומית- 11 משיבים (28%)
תדירות ההשתלמות	השתלמות חד פעמית – 2 משיבים (5%) השתלמות מדי מספר חודשים – 24 משיבים (57%) השתלמות חד שנתית (16 משיבים (38%)

מרבית המשיבים מעדיפים השתלמויות אזוריות (57%), פעם במספר חודשים (57%).
כחמישה נציגים, בממוצע, יגיעו להכשרות מכל רשות.

סעיף 7 בשאלון התייחס לרשויות בהן אין ועדה, האם הם יודעים על התיקון והאם מתוכננת לקום ועדה.

חשוב לציין כי מתוך הרשויות שהשיבו לשאלון ושאלו להן ועדה, רבע (!) כלל לא ידעו על התיקון לחוק.

סיכום ומסקנות

סקר מורחב על מדגם מצומצם של 71 רשויות בוצע במשך ארבעה חודשים (בין החודשים דצמבר 2005 למרץ 2006).

יש לציין כי לקח זמן רב לאתר את האנשים הרלוונטיים בכל רשות. לאחר שליחת השאלון היה צורך להתקשר מספר פעמים לכל רשות ולבקש שימלאו את השאלון, ישנן רשויות ששלחנו להם את הסקר מספר פעמים. בסופו של דבר, היה צורך בסבבים טלפוניים נוספים על מנת לקבל תמונה מהימנה.

התמונה העולה מתוך הנתונים הקיימים היא זו:

- רוב הרשויות היהודיות יודעות על קיום החוק.

- במחצית מהרשויות יש כבר ועדות ובחלק נוסף הועדות בתהליך הקמה. בשליש מהרשויות אין ועדת איכות סביבה, למרות התיקון שהוכנס בחוק לפני שנה וחצי.

- עפ"י נתונים מהסקר המורחב, ל 22 רשויות היו ועדות איכות סביבה ולאחר התיקון בחוק עלה מספרן ל 36- עליה של 60%.

- מתוך הנתונים עולה כי מתוך 80 הועדות שלגביהן נאסף מידע, 70 מהן פועלות במגזר היהודי ורק 10 במגזר הלא יהודי.

- עפ"י נתוני הסקר המורחב בעיריות ובמועצות האזוריות, קיימות יותר ועדות מאשר במועצות המקומיות. יש מקום להעמיק את הסקר בקרב המועצות המקומיות, שרק חלק קטן מהם טרח בכלל להשיב על השאלון. כמחצית מהרשויות בישראל מוגדרות כמועצות מקומיות (127 מתוך 253) ואילו תשובות התקבלו רק מ 54 מועצות (42% בלבד). בסקר המצומצם אשר בוצע על מדגם גדול של 150 רשויות התקבל כי מתוך 55 מועצות איזוריות, השיבו לסקר 42 וב 27 מהן פועלות ועדות. 54 מועצות איזוריות בלבד (מתוך 127) השיבו לסקר ורק ב 26 מהן יש ועדות. עיריות השיבו 39 (מתוך 71) וב 27 מתוכן פועלות הועדות.

- ניכר כי נושא הועדות לאיכות סביבה מוכר וחשוב למועצות האזוריות ואחוז גבוה מהן ענה על הסקר גם אם אין להם ועדה (ענו, כאמור, 42 מתוך 55 המועצות האיזוריות).

- רשויות שונות שיש להן יחידות סביבתיות התקשו להבין את הצורך בהקמת ועדה מקבילה ואין בהירות לגבי חלוקת האחריות בין הועדה ברשות לבין פעילות היחידה הסביבתית.

- יש רצון במערך הכשרות ובמידה ויהיו כאלו תהיה הענות מצד הרשויות.

- קיימת עדיפות למערך הכשרות אזורי.

-לאור הקשיים באיסוף הנתונים לסקר, יש לפתח אמצעי יעיל יותר לדיווח בהמשך. לדוגמא, הקמת אתר אינטרנט מרכזי אשר בו תוכלנה הועדות להתעדכן לגבי פעילות ועדות ברשויות אחרות ולעדכן לגבי פרוטוקולים של ישיבות או פרויקטים המנוהלים ע"י הועדה.

המלצות עיקריות

פעילות הועדה לאיכות סביבה ברשות המקומית יכולה להוות משקל חשוב ומרכזי בשיפור איכות החיים והסביבה ברשות. מעבר לצורך להפנים את התיקון לחוק ולהקים ועדות איכות סביבה ברשויות המקומיות, יש לעגן את הנושאים ושיתוף הפעולה בין הועדות והיחידות הסביבתיות הפועלות ברשויות. יש להעמיק את המידע והידע המקצועי בכלל, וברשויות הלא יהודיות בפרט. לשם ביסוס פעילות הועדה והפיכתה לועדה פעילה ומשפיעה, מומלץ לצייד את חברי הועדה בכלים מקצועיים (לדוגמא- הדרכות, סיורים). מוצע לרכז את פעילויות הועדות השונות באמצעות אתר אינטרנט, בו ניתן להתעדכן ולעדכן, להציע פרויקטים ולשאוב מידע ורעיונות מועדות הפועלות ברשויות אחרות.